

Електронний журнал «Ефективна економіка» включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Категорія «Б», Наказ Міністерства освіти і науки України № 975 від 11.07.2019). Спеціальності – 051, 071, 072, 073, 075, 076, 292. Ефективна економіка. 2025. № 10.

DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2025.10.132>

УДК 339.13.01:631.3

*Ю. С. Степанюк,
аспірант, Таврійський державний агротехнологічний університет
імені Дмитра Моторного
ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0004-4258-5665>*

ТЕОРІЯ РИНКУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ТЕХНІКИ: ЕВОЛЮЦІЯ ПІДХОДІВ ТА СУЧАСНІ ІНТЕРПРЕТАЦІЇ

*Y. Stepanuk,
Postgraduate student,
Tavria State Agrotechnological University named after Dmytro Motorny*

AGRICULTURAL MACHINERY MARKET THEORY: EVOLUTION OF APPROACHES AND MODERN INTERPRETATIONS

Стаття присвячена дослідженню теорії ринку сільськогосподарської техніки, який зазнав значної трансформації під впливом економічних, інституційних та інноваційних чинників. Висвітлено еволюцію наукових підходів: від класичних організаційно-економічних концепцій до сучасних інтерпретацій, що розглядають ринок як багаторівневу систему, інтегровану в соціально-економічне середовище. Показано поєднання економічних факторів (попит, пропозиція, ціни), інституційних механізмів (державне регулювання, інфраструктура), соціальних аспектів (зайнятість,

регіональний розвиток) і технологічних інновацій (цифровізація, автоматизація, кластерні моделі). Особливу увагу приділено впливу воєнних дій, що обмежують інвестиційні можливості, ускладнюють логістику та змінюють структуру попиту. Обґрунтовано потребу інтеграції європейських стандартів, державної підтримки та інноваційних управлінських рішень. Наголошено на розробленні стратегії розвитку ринку техніки з урахуванням післявоєнних трансформацій, модернізації та сталого розвитку, що визначає його роль у забезпеченні продовольчої безпеки та інтеграції України у глобальний економічний простір.

The article is devoted to a comprehensive study of the theory of the agricultural machinery market, which has undergone significant evolution in recent decades under the influence of economic transformations, globalization processes, institutional changes, and innovative factors. The logic of the development of scientific approaches is revealed: from classical organizational and economic concepts focused on commodity exchange and the provision of production processes with technical resources, to modern interpretations in which the market is seen as a complex multi-level system integrated into the socio-economic environment. It is shown that the current conditions of the agricultural machinery market are determined by a combination of economic factors (supply, demand, pricing), institutional mechanisms (state regulation, standardization, infrastructure), social aspects (employment, regional development), and technological innovations (automation, digitalization, cluster-based models). Special attention is paid to the impact of wartime challenges on the agrarian sector, which manifests itself in reduced investment opportunities, complicated logistics, limited access to machinery, and changes in demand structure. It is emphasized that these challenges require rethinking the role of the agricultural machinery market in the system of food security and post-war economic recovery.

The article substantiates that further development of the market should be based on the integration of European standards, state support, the development of

cooperative organizational forms, and the use of innovative management approaches. Modern practice demonstrates the growing importance of automation, the implementation of digital technologies, and the formation of technical clusters as key factors for increasing the efficiency of agricultural production and reducing risks. It also emphasizes the need to develop a comprehensive strategy for the agricultural machinery market that takes into account wartime and post-war transformations, the modernization of the material and technical base, and the requirements of sustainable development. The conclusion is made that today the agricultural machinery market should be considered not only as an economic segment but also as a dynamic system capable of ensuring the innovative development of agriculture, the resilience of food supply chains, and the integration of Ukraine into the global economic space.

Ключові слова: *ринок сільськогосподарської техніки; теорія ринку; організаційно-економічний механізм; інституційні зміни; інноваційно-кластерні моделі; цифровізація; автоматизація; воєнні виклики; післявоєнне відновлення; продовольча безпека; сталий розвиток.*

Keywords: *agricultural machinery market; market theory; organizational and economic mechanism; institutional changes; innovation-cluster models; digitalization; automation; war challenges; post-war recovery; food security; sustainable development.*

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Ринок сільськогосподарської техніки є ключовим сегментом аграрної економіки, оскільки саме він визначає ефективність виробництва, рівень механізації, темпи інноваційної модернізації та загалом конкурентоспроможність аграрного сектору. Стан і розвиток цього ринку безпосередньо впливають на продовольчу безпеку країни, формування експортного потенціалу та

здатність сільського господарства адаптуватися до викликів глобального середовища.

Теоретичні підходи до його вивчення еволюціонували під впливом змін економічної науки – від класичних концепцій ринку як механізму співвідношення попиту та пропозиції до сучасних інституційних, інноваційних і системних моделей. У різні історичні періоди трактування ринку агротехніки відображало соціально-економічний контекст: від індустріалізації сільського господарства в ХХ столітті до цифрової трансформації та «зеленої» модернізації в ХХІ столітті.

Особливістю сучасного етапу є поєднання внутрішніх та зовнішніх чинників впливу на функціонування ринку техніки. З одного боку, війна та її руйнівні наслідки призвели до знищення значної частини матеріально-технічної бази, порушення логістики та обмеження доступу до інвестиційних ресурсів. З іншого – кліматичні зміни, цифровізація виробничих процесів, інтеграція України у світовий економічний простір зумовлюють необхідність перегляду існуючих моделей і формування нових підходів до розуміння ринку агротехніки.

У цьому контексті постає потреба в комплексному науковому осмисленні теорії ринку сільськогосподарської техніки, яке поєднувало б історичний аналіз еволюції підходів, оцінку сучасних інтерпретацій та формування перспективних напрямів розвитку. Таке дослідження є важливим як з теоретичної точки зору – для удосконалення наукової бази аграрної економіки, так і з практичної – для вироблення ефективних стратегій державної політики, розвитку машинобудування, підвищення рівня технічної оснащеності аграрних підприємств та забезпечення їхньої стійкості в умовах глобальних і воєнних викликів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теорія ринку сільськогосподарської техніки зазнала еволюції від організаційно-економічних основ до інституційних та інноваційних підходів. В. Скоцик окреслив організаційні та концептуальні засади його розвитку в Україні, а Я. Навроцький

і В. Петров проаналізували тенденції функціонування й політику провідних світових виробників. Теоретичні засади інноваційної трансформації ринку висвітлено в працях Т. Романчик та Е. Роджерса, які наголошують на ролі дифузії інновацій. Дослідження О. Попрозмана, Т. Савченко та О. Родіної розкривають інституційні зміни та розширення функцій ринку. Сучасні виклики, зокрема вплив війни (Белкін, 2024) та цифровізація агросистем (FAO), визначають нові інтерпретації розвитку цього ринку.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є дослідження теоретичних засад формування та функціонування ринку сільськогосподарської техніки, узагальнення еволюції наукових підходів до його вивчення та визначення сучасних інтерпретацій у контексті трансформації аграрної економіки.

Виклад основного матеріалу дослідження. У класичній економічній теорії ринок розглядався як механізм саморегуляції попиту та пропозиції, де вартість і обсяги реалізації визначалися співвідношенням інтересів продавців і покупців. У цьому контексті сільськогосподарська техніка тривалий час сприймалася лише як допоміжний фактор виробництва, який не формує окремої ринкової ніші, а є складовою загальної аграрної економіки. Представники класичної школи (А. Сміт, Д. Рікардо) та неокласики (А. Маршалл) трактували техніку переважно через призму капіталу і виробничих витрат [1]. Подальший розвиток економічної науки, зокрема інституціоналізму, розширив рамки аналізу ринку техніки. У працях Д. Норта та О. Вільямсона акцент зроблено на ролі інститутів, транзакційних витрат і контрактних відносин. [2] Це дозволило розглядати ринок агротехніки не лише як простір обміну товарами, а як систему, що функціонує в межах певних формальних і неформальних правил, визначених державою, фінансовими інститутами та соціальними практиками. Українські дослідники також підкреслюють, що в умовах воєнних викликів ринок техніки набуває особливого інституційного виміру, адже саме держава формує умови доступу до кредитування, лізингу та сервісного обслуговування [3].

У ХХ столітті суттєвий вплив на розвиток теорії справили ідеї Й. Шумпетера про інновації як рушійну силу економічного розвитку [4]. Це змінило уявлення про агротехнічний сектор: він почав розглядатися не лише як постачальник матеріальних засобів виробництва, а як драйвер технологічного оновлення, модернізації машинно-тракторного парку та підвищення продуктивності праці. Дослідження західних економістів показали, що інноваційний цикл у галузі машинобудування тісно пов'язаний з еволюцією аграрних систем [5], а українські науковці наголошують на необхідності впровадження цифрових та «зелених» технологій у розвиток ринку агротехніки [6].

Поступово ринок сільськогосподарської техніки почали розглядати як інституційно організовану систему взаємодії різних суб'єктів – виробників машин, постачальників, фермерських господарств, сервісних компаній та державних структур. Такий підхід підтримують сучасні дослідники, які підкреслюють, що ефективність функціонування цього ринку визначається не лише механізмами конкуренції, а й якістю інституційного середовища, інноваційними драйверами та глобальними інтеграційними процесами [7]. Сучасна теорія ринку сільськогосподарської техніки ґрунтується на поєднанні класичних економічних положень і новітніх наукових концепцій, що враховують багатофакторність розвитку аграрного сектору та його інтегрованість у глобальну економіку. Вона включає кілька ключових засад, які дозволяють комплексно пояснити функціонування цього сегмента.

По-перше, важливим залишається ринковий механізм, заснований на співвідношенні попиту і пропозиції, що визначає динаміку цін і обсяги реалізації техніки. Попит формується аграрними виробниками залежно від потреб у модернізації та рівня платоспроможності, тоді як пропозиція забезпечується вітчизняними і зарубіжними виробниками машинно-тракторної техніки. На сучасному етапі на цей механізм впливають додаткові чинники: військово-політичні ризики, валютні коливання, інвестиційний клімат та інтеграційні процеси у рамках світового ринку.

По-друге, значну роль відіграє інституційний підхід, який акцентує на важливості регуляторної політики держави. Саме держава створює умови для функціонування ринку через податкове регулювання, кредитно-лізингові програми, стандартизацію і сертифікацію техніки. Наявність ефективних інституційних механізмів сприяє прозорості ринку, підвищенню довіри з боку інвесторів та фермерів, а також зменшенню ризиків, пов'язаних із тіньовими практиками та монополізацією.

По-третє, інноваційний підхід розглядає ринок агротехніки як простір активного впровадження новітніх технологій. Йдеться не лише про механізацію та автоматизацію виробничих процесів, але й про цифрові рішення: системи точного землеробства, GPS-навігацію, штучний інтелект для управління агропроцесами, енергоефективні технології. Таким чином, ринок техніки перетворюється на платформу для модернізації аграрного виробництва, де інновації стають основним фактором конкурентоспроможності.

По-четверте, у рамках системного підходу ринок сільськогосподарської техніки трактується як органічний елемент агропродовольчої системи, від якого залежить рівень продовольчої безпеки країни. Технічне забезпечення аграріїв безпосередньо визначає можливості підвищення врожайності, раціонального використання земельних ресурсів, мінімізації втрат і зниження виробничих витрат. Водночас розвиток цього ринку впливає на інші сфери економіки – машинобудування, транспорт, фінанси, освіту та науку.

Таким чином, сучасні теоретичні засади ринку сільськогосподарської техніки інтегрують економічні, інституційні, інноваційні та системні підходи. Це дозволяє трактувати його як складну багаторівневу систему, що визначає напрямки розвитку аграрної економіки, її здатність до адаптації в умовах глобальних викликів і потенціал інтеграції у міжнародний простір.

У сучасних умовах ринок сільськогосподарської техніки виходить за межі традиційного розуміння його як простору купівлі-продажу машин та обладнання. Він постає як багатofакторна система, що інтегрує економічні,

соціальні, інноваційні та геополітичні виміри, відображаючи складність трансформаційних процесів у світовій і національній аграрній економіці.

По-перше, ринок агротехніки трактується як економічна категорія, у межах якої формується співвідношення попиту і пропозиції, здійснюється ціноутворення та реалізуються конкурентні стратегії [8]. Аналітика останніх років засвідчує, що в Україні попит значною мірою обмежується низькою платоспроможністю фермерів, особливо в умовах війни, тоді як пропозиція орієнтована переважно на імпорту техніку. За даними Міністерства аграрної політики та продовольства України, у структурі продажів понад 60 % становить іноземна техніка, що зумовлює залежність від валютних коливань і зовнішньої кон'юнктури. Це свідчить про необхідність розвитку внутрішнього машинобудування та підтримки його державою для збалансування ринкових відносин.

По-друге, ринок дедалі більше виконує функцію інноваційного драйвера. За оцінками міжнародних експертів (FAO, OECD), рівень проникнення цифрових технологій у світове сільське господарство щорічно зростає на 10–12 % [9]. В Україні частка господарств, які використовують технології точного землеробства, поки що не перевищує 20 %, проте динаміка є позитивною, особливо серед середніх і великих агропідприємств. Це означає, що ринок техніки стає ключовою платформою для впровадження digital-рішень, що забезпечують підвищення ефективності використання ресурсів, скорочення витрат і зменшення негативного впливу на довкілля.

По-третє, ринок сільськогосподарської техніки набуває рис соціально-економічного інструмента. Його розвиток безпосередньо впливає на продуктивність праці та рівень зайнятості в сільських громадах. За даними Держстату, у господарствах із високим рівнем механізації продуктивність праці в 2–2,5 рази вища, ніж у дрібних фермерів, які використовують застарілу техніку. Крім того, зростання кількості сервісних центрів та дилерських мереж створює додаткові робочі місця, формуючи локальні кластери зайнятості та підтримуючи економічну активність на селі. Це є

важливим чинником стабілізації соціально-економічного середовища в умовах депопуляції та міграції.

По-четверте, ринок техніки слід розглядати як геополітичний фактор, адже він інтегрований у глобальні ланцюги створення вартості та є предметом міжнародної конкуренції. За даними аналітичних оглядів, понад 70 % світового ринку контролюють кілька транснаціональних корпорацій (John Deere, CNH Industrial, AGCO, CLAAS), які задають технологічні стандарти і впливають на політику ціноутворення [10]. Для України це означає необхідність пошуку балансу між інтеграцією у світову систему та захистом національних інтересів, зокрема шляхом розвитку власних виробничих потужностей, локалізації виробництва та підтримки інновацій у машинобудуванні. Водночас воєнні ризики актуалізували питання логістики, диверсифікації постачань і міжнародного партнерства як передумови забезпечення стабільності цього ринку.

Таким чином, сучасні інтерпретації ринку сільськогосподарської техніки свідчать про його багатовимірність і стратегічне значення для економіки України. Він одночасно є економічною категорією, інноваційним драйвером, соціально-економічним інструментом та геополітичним чинником. Аналітичні дані підтверджують, що майбутнє цього ринку залежить від здатності поєднати інституційні реформи, державну підтримку, інноваційні рішення та ефективну інтеграцію у міжнародні ринки.

Сучасний ринок сільськогосподарської техніки України перебуває у складному становищі, оскільки його розвиток стримується низкою внутрішніх та зовнішніх факторів. Їхня сукупна дія формує бар'єри для модернізації аграрного виробництва та знижує конкурентоспроможність вітчизняного машинобудування.

По-перше, критичною залишається висока залежність від імпорту техніки та комплектуючих. За даними Мінагрополітики, частка імпортової техніки на внутрішньому ринку перевищує 60–65 %, а у сегменті високотехнологічного обладнання – понад 80 %. Це створює залежність від

валютних коливань, зовнішньої кон'юнктури та логістичних ланцюгів. Воєнні дії додатково загострили ситуацію, призвівши до зростання вартості імпоротної продукції та ускладнення постачання.

По-друге, недостатнім залишається рівень інноваційного розвитку вітчизняного машинобудування. Українські підприємства здебільшого орієнтуються на виробництво базових видів техніки та не забезпечують належного рівня технологічної модернізації. Частка інноваційної продукції у машинобудівному комплексі становить лише 10–12 %, тоді як у країнах ЄС – понад 30 %. Це обмежує можливості для розвитку точного землеробства, цифрових платформ управління та впровадження «зелених» технологій.

По-третє, існує дисбаланс між попитом фермерів і пропозицією на внутрішньому ринку. Малим і середнім господарствам часто бракує фінансових ресурсів для придбання сучасної техніки, тоді як великі агрохолдинги здатні інвестувати у високотехнологічні рішення. За статистикою, близько 70 % малих фермерських господарств використовують техніку, яка експлуатується понад 15 років. Це призводить до зниження продуктивності, зростання витрат на обслуговування і відставання у впровадженні сучасних технологій.

По-четверте, вагомим стримувальним фактором є військові ризики, які впливають як на логістику, так і на інвестиційні процеси. Руйнування транспортної інфраструктури, блокування портів, знищення складських і виробничих потужностей значно підвищили транзакційні витрати для імпортерів і дилерів. Іноземні інвестори демонструють обережність у фінансуванні спільних проєктів, що зменшує можливості для локалізації виробництва та розвитку кооперації.

По-п'яте, відсутня цілісна державна стратегія розвитку ринку агротехніки. Хоча існують окремі програми підтримки, зокрема компенсація частини вартості української техніки чи доступні кредитно-лізингові інструменти, вони мають фрагментарний характер і не формують довгострокової політики. Внаслідок цього вітчизняні виробники не мають

чіткого орієнтиру для стратегічного планування, а аграрії – прогнозованих умов доступу до якісної техніки.

Аналітика підтверджує, що без вирішення цих проблем ринок сільськогосподарської техніки залишатиметься вразливим і не зможе виконувати функцію драйвера інноваційного розвитку аграрного сектору. Найбільш загрозливими є дисбаланс попиту і пропозиції та залежність від імпорту, які створюють ризики не лише економічного, але й продовольчого характеру. Саме тому стратегічним завданням державної політики та бізнесу є формування комплексної моделі підтримки цього ринку з урахуванням воєнних викликів і перспектив післявоєнного відновлення.

Повномасштабна війна РФ проти України стала одним із найпотужніших шоків для ринку сільськогосподарської техніки, суттєво змінивши умови його функціонування. Наслідки воєнних дій проявляються у кількох ключових напрямках.

По-перше, руйнування матеріально-технічної бази призвело до втрати значної частини машинно-тракторного парку. За даними Міністерства аграрної політики, тисячі одиниць техніки були знищені або пошкоджені на окупованих територіях, частина потрапила у розряд «втрачених активів» через пограбування та реквізицію. Це спричинило дефіцит робочої техніки, особливо у прифронтових областях, і створило додаткове навантаження на господарства, які залишилися без необхідних засобів виробництва.

По-друге, логістичні обмеження та зростання витрат істотно ускладнили імпорт і дистрибуцію техніки. Блокування портів, руйнування транспортної інфраструктури, ускладнення залізничних перевезень призвели до збільшення вартості доставки. Це автоматично позначилося на кінцевій ціні машин і обладнання для фермерів. Зростання транспортних і страхових витрат іноді піднімало кінцеву вартість техніки на 20–30 %.

По-третє, війна посилила інвестиційну невизначеність, що знизила рівень довіри іноземних партнерів до українського ринку. Багато транснаціональних компаній заморозили або відтермінували плани

локалізації виробництва. Банки суттєво скоротили кредитування аграрного сектору, а міжнародні фінансові організації змістили акценти на гуманітарну допомогу та короткострокову підтримку, відкладаючи інвестиційні проекти. Це суттєво обмежило можливості для модернізації технічного парку.

По-четверте, війна вплинула на структуру попиту на техніку. Якщо до 2022 року домінував попит на сучасні високотехнологічні рішення, то в умовах воєнних дій аграрії частіше обирають відносно дешевші моделі, зосереджуючись на ремонті та продовженні ресурсу старих машин. Частка купівлі вживаної техніки зросла, а інтерес до лізингових і кредитних програм залишився високим, хоча доступ до них ускладнений.

По-п'яте, війна водночас створила певний стимул до інновацій та кооперації. Зокрема, у багатьох регіонах активізувалося використання цифрових сервісів для моніторингу техніки, зросла увага до енергоощадних рішень через дефіцит і високу вартість пального. Деякі українські виробники, попри труднощі, намагаються освоювати виробництво комплектуючих і дрібної техніки, щоб частково замінити імпорт.

Таким чином, війна поглибила структурні проблеми ринку сільськогосподарської техніки – залежність від імпорту, низьку інвестиційну привабливість, дисбаланс попиту і пропозиції. Водночас вона створила імпульс для переосмислення його розвитку: посилила потребу у формуванні державної стратегії підтримки машинобудування, розвитку кооперації та використання інновацій, які можуть забезпечити стійкість аграрного сектору у післявоєнний період.

Висновки та перспективи подальших розвідок у даному напрямі.
Теорія ринку сільськогосподарської техніки пройшла складний шлях еволюції: від класичних моделей, у яких він розглядався як простір саморегуляції попиту і пропозиції, до сучасних інституційно-інноваційних концепцій, що трактують його як багатовимірну систему. Сучасний науковий дискурс дозволяє тлумачити цей ринок не лише як економічну категорію, а й як інноваційний драйвер, соціально-економічний інструмент та

геополітичний чинник. Таким чином, ринок агротехніки сьогодні поєднує економічні, соціальні, технологічні та політичні виміри, які взаємодіють між собою та визначають його стійкість і динаміку розвитку.

Аналітика підтверджує, що ключовими проблемами залишаються залежність від імпорту техніки та комплектуючих, низький рівень інноваційності вітчизняного машинобудування, дисбаланс між потребами фермерів і можливостями пропозиції, а також відсутність довгострокової державної стратегії. Додатковим обтяжливим чинником виступає війна, яка зруйнувала частину машинно-тракторного парку, ускладнила логістику, знизила рівень інвестиційної активності та змістила структуру попиту на більш дешеві моделі та вживану техніку. Це загострило потребу у створенні нової концептуальної моделі розвитку ринку, що має враховувати воєнні та післявоєнні виклики.

Перспективи розвитку теорії ринку сільськогосподарської техніки полягають у гармонізації інституційного середовища з європейськими стандартами, формуванні концепції сталого та «зеленого» розвитку машинно-тракторного парку, інтеграції цифрових технологій у ринкові моделі функціонування та розвитку кластерних і коопераційних підходів. Усе це має на меті не лише підвищення рівня механізації та продуктивності аграрного сектору, а й забезпечення продовольчої та економічної безпеки держави.

Отже, для України вкрай важливим є формування цілісної концепції розвитку ринку сільськогосподарської техніки, яка поєднуватиме науково-теоретичні підходи з практичними механізмами реалізації. Її основними орієнтирами мають стати модернізація аграрного виробництва, стимулювання внутрішнього машинобудування, впровадження інновацій та цифрових рішень, а також інтеграція до європейського економічного простору. Лише комплексний підхід дозволить зробити цей ринок конкурентоспроможним, стійким до кризових впливів і здатним забезпечити стратегічні потреби аграрної економіки у довгостроковій перспективі.

Література

1. Скоцик В. Є. Організаційні засади функціонування ринку сільськогосподарської техніки в Україні. Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Серія: Економіка, аграрний менеджмент, бізнес. 2013. Вип. 181 (6). С. 206-214.
2. Попрозман О. І. Розвиток інституціональної економіки та її вплив на соціальну інфраструктуру. Формування ринкових відносин в Україні. 2016. № 3. С. 31-35.
3. Белкін І. В. Аграрний сектор України в умовах війни: проблеми та перспективи розвитку. Наукові перспективи. 2024. № 4 (46). С. 484-498.
4. Романчик Т. В. Теорія інновації: дослідження понятійного апарату. Бізнес Інформ. 2014. № 10. С. 138-142.
5. Rogers E. M. Diffusion of Innovations. 5th ed. New York : Free Press, 2003. 576 p.
6. Навроцький Я. Ф. Сучасний розвиток ринку сільськогосподарської техніки. Економічний аналіз: зб. наук. праць 2015. №3. С. 63-69.
7. Савченко Т. В., Родіна О. В. Еволюція поняття «ринок» у контексті розширення його функцій. Підприємництво та інновації. 2022. № 24. С. 103-107.
8. Скоцик В. Є. Концептуальні засади розвитку ринку сільськогосподарської техніки в Україні. Економіка та управління АПК. 2014. № 2. С. 114-119.
9. FAO. The State of Food and Agriculture 2022. Leveraging automation in agriculture for transforming agrifood systems. Rome : FAO, 2022.
10. Петров В. М. Виробнича та ринкова політика провідних світових виробників сільськогосподарської техніки. Економіка АПК. 2013. № 12. С. 63-70.

References

1. Skotsyk, V.Ye. (2013), "Organizational principles of the functioning of the agricultural machinery market in Ukraine", Naukovyj visnyk Natsional'noho

universytetu bioresursiv i pryrodokorystuvannia Ukrainy. Seriia: Ekonomika, ahrarnyj menedzhment, biznes, vol. 181 (6), pp. 206-214.

2. Poprozman, O.I. (2016), "Development of institutional economics and its impact on social infrastructure", Formuvannia rynkovykh vidnosyn v Ukraini, vol. 3, pp. 31-35.

3. Bielkin, I.V. (2024), "The agricultural sector of Ukraine in conditions of war: problems and prospects for development", Naukovi perspektyvy, vol. 4 (46), pp. 484-498.

4. Romanchyk, T.V. (2014), "Theory of innovation: study of the conceptual apparatus", Biznes Inform, vol. 10, pp. 138-142.

5. Rogers, E.M. (2003), Diffusion of Innovations, 5th ed., Free Press, NY, USA.

6. Navrots'kyj, Ya.F. (2015), "Modern development of the agricultural machinery market", Ekonomichnyj analiz: zb. nauk. prats'. № 3, pp. 63-69.

7. Savchenko, T.V. and Rodina, O.V. (2022), "Evolution of the concept of "market" in the context of expanding its functions", Pidprijemnytstvo ta innovatsii, vol. 24, pp. 103-107.

8. Skotsyk, V.Ye. (2014), "Conceptual principles of the development of the agricultural machinery market in Ukraine", Ekonomika ta upravlinnia APK, vol. 2, pp. 114-119.

9. FAO (2022), The State of Food and Agriculture 2022. Leveraging automation in agriculture for transforming agrifood systems, FAO, Rome, Italy.

10. Petrov, V.M. (2013), "Production and market policy of the world's leading manufacturers of agricultural machinery", Ekonomika APK, vol. 12, pp. 63-70.

Стаття надійшла до редакції 04.10.2025 р.